

6.5 Samaradorlik ko'rsatkichlarini solishtirma baholash

Bo'g'doy etishtirishda har xil iqtisodiy ko'rsatkichlar tor bog'liqlikda turadi va bir biridan alohida ajratib e'tiborga olib bo'lmaydi. Har bir alohida ko'rsatkich bilan bu haqda mulohaza berish mumkinki, ya'ni ishlab chiqarish (uzoq va qisqa muddatli) iqtisodiy maqsadga muvofiqmi yoki yo'qmi.

Bunda ishlab chiqarish bitta ko'rsatkich bilan rentabel bo'lib, boshqa ko'rsatkichlar chog'ida rentabel bo'lmaydi, deb ifodalash mumkin emas. Har xil iqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqlikni quyidagi miqdorlarda izohlash mumkin:

	Marjinal daromad/ Korxon foydasi	Omil to'lovi	Boshlang'ich baho
Rentabel emas	< 0	$<$ (Foydalanish) xarajat	$<$ Mahsulot bahosi
Rentabellik chegarasi	$= 0$	$=$ (Foydalanish) xarajat	$=$ Mahsulot bahosi
Rentabel	> 0	$>$ (Foydalanish) xarajat	$>$ Mahsulot bahosi

Hisob-kitobda, bu bog'liqlikni oson tekshirish mumkin. Ayniqsa, 5-shaklda aniqroq, chunki barcha iqtisodiy ko'rsatkichlar bir-biriga parallel ko'rsatiladi. Misol uchun, uzoq muddatli minimal baho (Rentabellik chegarasi) maxsulot bahosiga teng holda quyiladi, shu tariqa korxon foydasi uchun "0" va aniq quyilgan xarajat normasi kapital, ish va yer Omillarining qoplanishi uchun natija sifatida olinadi. Agar kapital, ish va yer Omillaridan birining xarajati aniqlangan Omillar qoplanish qiymatida quyilsa, shu usulda (xuddi shunday sharoitda) korxon foydasi uchun "0" (Ishlab chiqarish quvvati samarasi= To'liq xarajat) natija sifatida aniq quyilgan xarajat me'yor boshqa Omillarning qoplanishi uchun va aniq muhim mahsulot bahosi minimal baho sifatida olinadi.

Bu bog'liqlik ham uzoq muddat doirasida (korxon foydasi & Rentabellik chegarasi) ham qisqa muddatda (Marjinal daromad I, II, III & Ishlab chiqarish chegarasi I, II, III) amal qilinadi.